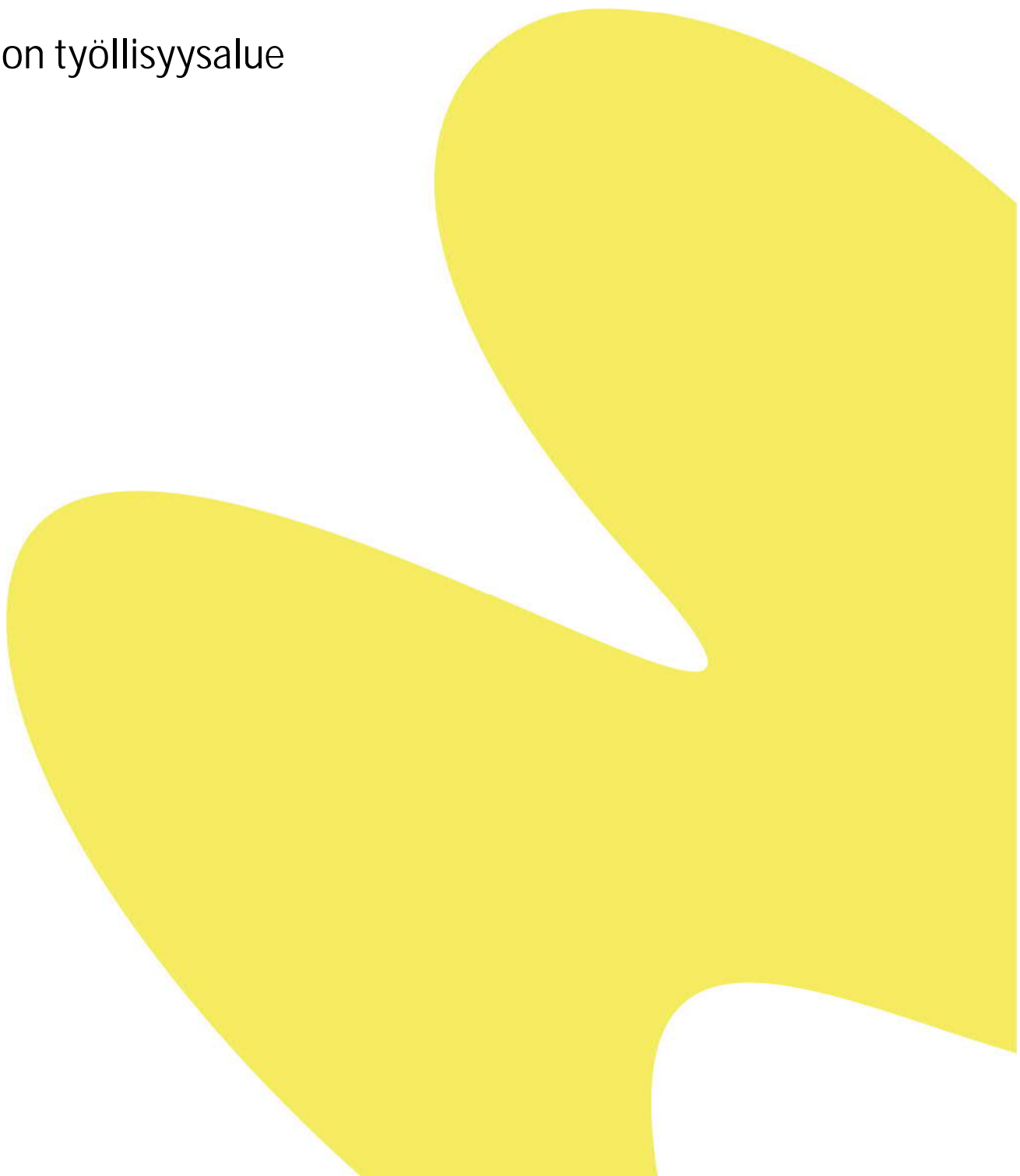

Palveluiden järjestämis- suunnitelma

Kuopion työllisyysalue

Sisällys

1	Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen	2
1.1	Palvelumallit.....	2
1.1.1	Palvelutuotannon hybridimallit	2
1.1.2	Digitaalinen palvelupolku.....	4
1.1.3	Haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat	4
1.2	Työnantaja- ja yrityspalvelut	5
1.3	Alkavien yritysten palvelut	6
1.4	Ekosysteemi - Yhteistyötahot ja -muodot	7
1.5	Palvelupisteet.....	8
1.6	Ylialueelliset palvelut.....	9
1.7	Asiakastyötä tukevat hallinto- ja tukipalvelut	9
2	Resurssit	10
2.1	Taloudelliset resurssit.....	11
2.2	Henkilöstöresurssit.....	12
3	Työperäisen maahanmuuton edistäminen.....	13
4	Kohtaannon ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen	13
5	Rakennemuutostilanteisiin varautuminen	14

1 Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen

Kuopion työllisyysalue keskittyy asiakaslähtöisten, helposti saavutettavien ja laadukkaiden julkisten työvoimapalveluiden järjestämiseen. Työllisyysalueen vastuulle ei kaavailla muita lakisääteisiä palveluita. Julkiset työvoimapalvelut sekä niihin suoraan sidoksissa olevat palvelut on kuvattu liitteessä työvoimapalveluiden kuvaus. Liite on suora lainaus valtakunnallisesti työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmistellusta työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurin kuvauksesta.

Jokainen jäsenkunta vastaa jatkossakin itsenäisesti kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Kunnat voivat tehdä kahdenvälisiä pienempiä alueita koskevia sopimuksia kotoutumista edistävien palveluiden tuottamista tai palveluyhteistyötä koskien.

1.1 Palvelumallit

Kuopion työllisyysaluetta valmistelevista kunnista Lapinlahti, Kuopio ja Siilinjärvi ovat mukana työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa. Kuntakokeilu on ollut erinomainen kokeilu- ja kehittämissympäristö vaikuttavien palvelumallien hakemiseksi ja pilotoimiseksi. Työllisyysalueen palvelumallit nojaavatkin vahvasti tähän kehittämistyöhön TE-toimiston hyviä käytäntöjä unohtamatta. Työllisyysalueen palvelutuotanto tulee perustumaan kokonaisvaltaisiin asiakasprosesseihin, jotka toteutetaan läpileikkaavina kokonaisuuksina koko työllisyysalueella.

1.1.1 Palvelutuotannon hybridimallit

Asiakastyötä tehdään työllisyysalueella hybridimallilla, jossa kasvokkain tapahtuvat asiakastapaamiset, kuvallisen etäyhteyden välityksellä tapahtuvat kohtaamiset sekä puhelin- ja digipalvelut muodostavat asiakaslähtöisen ja tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden. Asiakaspalvelutyössä olevan henkilöstön työaika jakautuu puoliiksi lähi- ja etätyön kesken.

Työllisyysalueella järjestetään palveluita kolmella eri tasolla: 1) jokaiseen työllisyysalueen kuntaan jalkautettavina lähipalveluina, 2) työllisyysalueella keskitettyinä palveluina ja 3) Pohjois-Savon työllisyysalueiden yhteisinä ylläalueellisia palveluina. Kuopion työllisyysalueella lähipalveluiden tuottaminen organisoidaan kolmen tuotantoalueen kautta. Työllisyysalueen sisäisten tuotantoalueiden avulla koordinoidaan asiakasvirtoja ja henkilöresurssien käyttöä sekä kohdennetaan esihenkilötyön resursseja. Työllisyysalueen palvelutuotannon alustava organisaatio on esitetty kuvassa 1.

Lähipalveluiksi jokaiseen kuntaan jalkautetaan laissa säädetyn prosessin mukaiset tapaamiset. Tällä hetkellä tällaisia tapaamisia ovat alkuhaastattelu ja

työnhakukeskustelut. Lisäksi kasvokkaisia tapaamisia järjestetään asiakkaiden palvelutarpeiden ja tilanteiden mukaisesti. Esimerkiksi monet monialaisiin palveluihin liittyvät tapaamiset tullaan järjestämään työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan yhteisinä lähitapaamisina. Työllisyysalue varautuu järjestämään näihin tapaamisiin tarvittavat tilat. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on kirjaukset työvoimapolitiikan lainsäädännön muuttamisesta. Kaavailtujen muutosten jälkeen lähipalveluina järjestettäneen alkukartoitukset sekä asiakkaan tilanteen ja palvelutarpeiden mukaiset tapaamiset.

Työllisyysalueen keskitettyinä palveluina tullaan järjestämään neuvontaan, asiakkuuden aloittamiseen ja henkilöstön erityisosaamiseen perustuvia palveluita. Näitä palveluita ovat esimerkiksi puhelinneuvonta, alkavien yrittäjien palvelut, työkykykoordinaattoreiden ja ammatinvalintapsykologien palvelut tai palkkatuki- ja starttirahapäätökset. Keskitettyjen palveluiden työntekijät jalkautuvat lähelle asiakasta heidän tilanteidensa ja palvelutarpeidensa mukaisesti. Työllisyysalueelle järjestetään myös koko alueen laajuisesti yhteinen sijaispankki, jonka avulla voidaan varmistaa lakisääteisten palveluiden toteutuminen koko alueella.

Kuva 1. Palvelutuotannon organisoiminen

Mikäli Keski-Savon työllisyysalue ei toteudu ja Leppävirta, Varkaus ja Joroinen liittyvät mukaan Kuopion työllisyysalueeseen, muodostetaan ko. kunnista neljäs tuotantoalue.

1.1.2 Digitaalinen palvelupolku

Kuopion työllisyysalue panostaa kehittämistyössään vahvasti sekä henkilö- että työnantaja-asiakkaiden digitaalisten palvelupolkujen kehittämiseen. Tähän uusi hallitusohjelma tuo kaivattua tukea. Tarkoituksena on, että henkilöasiakas voi tuottaa itseään koskevaa tietoa valmiiksi alkukartoitusta varten mm. digitaalisten osaamis- ja ammattitaitokartoitusten, Kykyviisarin ja oman tilanteen kuvausten avulla. Digitaalinen palvelupolku tarjoaa lisäksi tukea asiakkaalle oman osaamisen sanoittamiseen ja osaamisperusteiseen työnhakuun asiakasprosessin eri vaiheissa.

Asiakkaiden käytössä on myös digitaalinen oppimisympäristö. Oppimisympäristö pitää sisällään informaatiota mm. erilaisista työnhakuun liittyvistä teemoista, palveluista ja palveluiden tuottajista. Oppimisympäristö on myös ohjaus- ja valmennusympäristö, sillä siellä on tarjolla sekä palveluihin ja koulutukseen ohjautumiseen helpottavia digipalveluita että erilaisia digitaalisia koulutus-, ohjaus- ja valmennuspalveluita. Oppimisympäristö täydentää Työmarkkinatorin tarjontaa erityisesti paikallisia näkökulmia painottaen.

Kaikki digitaaliset palvelut järjestään työllisyysalueella keskitetysti, jolloin ne ovat yhdenmukaisesti saatavilla asiakkaan asuinpaikasta riippumatta. Digitaalisten palveluiden käyttöä seurataan ajantasaisesti ja niitä tuetaan tarpeen mukaan henkilökohtaisilla ja/tai ryhmämuotoisilla tapaamisilla.

1.1.3 Haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat

Työllisyysalueen lähipalveluissa painotetaan haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden kuten nuorten, pitkään työttömänä olleiden ja maahanmuuttaneiden palveluja. Näillä kohderyhmillä on kasvanut riski jäädä työmarkkinoiden ulkopuolelle pysyvästi. Monet näihin kohderyhmiin kuuluvat asiakkaat tarvitsevat toimivia monialaisia palveluita ja eri toimijoiden palveluiden yhteen sovittamista. Kuopion työllisyysalue varautuu toiminnassa tarjoamaan tarvittavat tilaratkaisut asiakasrajapinnassa tapahtuvaan monialaiseen yhteistyöhön.

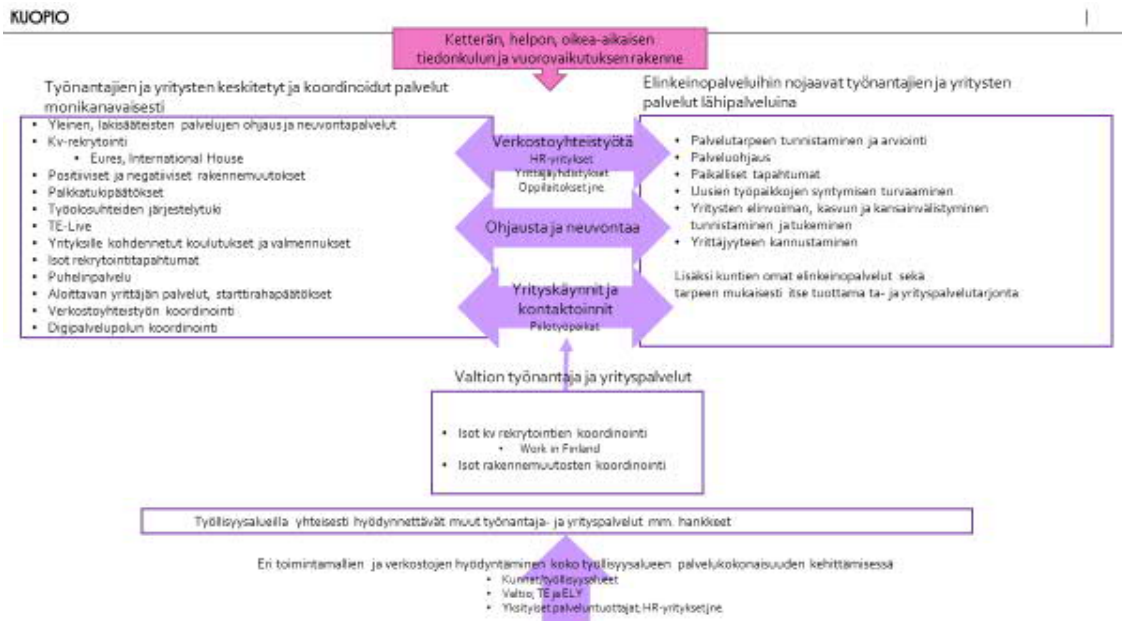
Monialaisissa palveluissa työllisyysalueen keskeiset kumppanit ovat Pohjois-Savon hyvinvointialue (jatkossa HVA) ja Kansaneläkelaitos (jatkossa Kela). HVA-yhteistyötä tarvitaan sekä työikäisten sosiaalipalvelujen, perhekeskusten, kotoutumispalvelujen että työkyvyn tuen tiimin kanssa. Tavoitteena esimerkiksi on, että monialaisiin palveluihin ja aktivointisuunnitelmien laadintaan saadaan keskitettyjä resursseja sosiaalipalveluista riippumatta siitä, millä hyvinvointialueen palvelualueella asiakas asuu.

Kuntakokeilussa tehdään tärkeää työtä työllisyysalueen palvelumallien ja toimintatapojen kehittämiseksi. Lähitapaamiset Kelan ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa ovat koettu etäajan jälkeen vaikuttavina ja tehokkaina keinoina saada asiakkaiden asioita eteenpäin. Hybridimallilla tehtävät verkostotapaamiset ovat tulleet jäädäkseen ja palvelevat esim. kauempana asuvia asiakkaita, sekä eri paikkakunnilla olevien asiantuntijoiden välistä yhteistyötä. Tulevaisuudessa tavoitteena kuitenkin on, että etä- tai lähitapaamisista voidaan sopia ketterästi huomioiden asiakkaiden tarpeet sekä verkostotoimijoiden sijainnit.

Työkyvyn tuen tiimit ovat osa hyvinvointialueiden tulevaisuuden sote-keskuksia. Pohjois-Savon hyvinvointialueelle on saatu Työkykyohjelman laajennuksen rahoitus, joka kestää vuoden 2024 loppuun. "Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon"-hankkeen työpaketti 1 sisältää työkyvyn tuen tiimin pilotoinnin. Pilotointivaiheessa ydin tiimissä toimivat hyvinvointialueen työkykykoordinaattorit sekä työikäisten terveys-tarkastuksia tekevä terveydenhoitaja osa-aikaisen asiantuntijalääkärin kanssa. Työkyvyn tuen tiimi toimii vahvasti verkostojen, kuten TE-toimiston ja työllisyyspalvelujen kanssa yhteistyössä. Hankkeen työpaketti 1:n tavoitteena ovat osatyökykyisten työ- ja toimintakyvyn tuki oikea-aikaisilla työkyvyn tuen palveluilla, ja moniammatillisen ja -alaisen työn yhteinen toimintamalli, joka sisältää työkyvyn tuen tiimin toiminnan osana sote-keskusta. Hankkeessa rakennetaan myös työkyvyn tuen ja työllisyyden hoidon toimijoille yhteinen toimintamalli. Hankkeen jälkeen nämä toimintatavat ja -mallit jalkautuvat osaksi sote-keskuksia ja työllisyysalueita.

1.2 Työnantaja- ja yrityspalvelut

Työnantaja- ja yrityspalveluiden tavoitteena on turvata yritysten osaavan työvoiman saatavuus (ml. kansainväliset osaajat), uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen, tukea yritysten kasvua, kehittymistä ja kansainvälistymistä sekä vahvistaa elinkeinoelämää. Työnantaja- ja yrityspalveluiden järjestäminen ja tuottaminen perustuu työllisyysalueella vahvaan työvoimaviranomaisen ja kuntien elinkeinopalvelujen yhteistyöhön. Työvoimaviranomaisen ja kuntien elinkeinopalveluiden rooleja ja tuottamista muodostuvassa kokonaisuudessa on avattu kuvassa 2.

Kuva 2: Työnantaja ja yrityspalveluiden tuottaminen: Työllisyysalueen palvelut, kunnan elinkeinopalveluihin nojaavat palvelut ja valtion palvelut.

Elinkeinopalvelut on järjestetty alueen kunnissa sekä omana toimintana että elinkeinoyhtiöiden kautta. Elinkeinopalveluiden kapasiteetti on rajallinen eivätkä ne selvitysten mukaan tee päällekkäistä työtä tulevan työllisyysalueen kanssa. Työllisyysalueella tuleekin ensisijaisesti täydentää työnantajien palvelukokonaisuutta ja kuroa umpeen työllisyys- ja elinkeinopalveluiden välissä olevaa palvelutyhjiötä. Työllisyysalueen aloittaminen ei tuo muutoksia olemassa oleviin elinkeinopalveluihin.

Lakisääteisiä työnantaja- ja yrityspalveluja tuotetaan keskitetysti työllisyysalueella monikanavaisuutta hyödyntäen. Lakisääteisten työnantaja- ja yrityspalvelukokonaisuuden koordinoitivastuu sekä ohjaus- ja neuvontapalvelut ovat vastuukunnalla päällekkäisyyksien muodostumisen estämiseksi ja hyvien käytänteiden maksimaaliseksi hyödyntämiseksi. Lähipalveluina jokaiseen kuntaan jalkautetaan mm. palvelutarpeiden arviointi, palveluohjaus sekä verkostoyhteistyö ja paikalliset tapahtumat. Yhteistyötä paikallisten elinkeinotoimijoiden kanssa hyödynnetään mm. yrityksiin jalkautuvassa toiminnassa ja piilotyöpaikkojen tunnistamisessa.

1.3 Alkavien yritysten palvelut

Työllisyysalueella tullaan panostamaan alkavien yritysten palveluihin. Tavoitteena on, että jokaiselle työnhakijalle voidaan tarjota tasavertaisesti palvelua työllistymiseen tai yritystoiminnan aloittamiseen. Viranomaistyön rinnalla tullaan

hyödyntämään alueen elinkeinopalveluiden osaamista ja valmiita toimintamalleja niin neuvontatyössä kuin suunnitellun yritystoiminnan arvioinnissa.

Alkavien yritysten palveluissa roolit, vastuut ja prosessikuvaus ekosysteemiverkostossa tarkentuvat vielä syksyn 2023 aikana. Kehittämistyössä ja yrittäjäpolun kuvauksessa hyödynnetään palvelumuotoilua ja asiakasta selkeästi tukevaa ekosysteemiverkostoa:

- Starttirahaneuvonnasta ja starttirahan kokonaisprosessista vastaa työvoimaviranomainen.
- Aloittavan yrittäjän opastusta ja neuvontaa tehdään koko ekosysteemissä omasta toimijaroolista käsin (mm. työllisyyspalvelut, oppilaitokset, Uusyrityskeskus, elinkeinoyhtiö jne.)
- Yrittäjyyteen kannustamista ja uusien yritysten syntymistä edistetään jokaisessa kunnassa. Tavoitteena niillä on tehdä vastuullista yritysneuvontaa, jotta kuntiin saadaan kannattavia ja elinvoimaisia yrityksiä. Neuvontatyössä huomioidaan yrittäjyyden eri muodot mukaan lukien kevytyrittäjyys.
- Matalan kynnyksen palvelua (esim. yrittäjyyden olohuone) toteutetaan Kuopiossa.
- Yhteistyössä eri toimijoiden kesken toteutetaan yrittäjyyttä tukevat koulutukset, valmennukset ja infot. Vastuukunta koordinoi näiden järjestämistä päällekkäisyyden estämiseksi hankintaprosessit huomioiden.

1.4 Ekosysteemi - Yhteistyötahot ja -muodot

Työllisyysalueen ekosysteemissä on keskeistä yhdistää kuntien elinvoima-, koulutus-, kotoutumis- ja työllisyyspalvelut sekä hyvinvointialueen, ELY-keskuksen, Kelan ja palveluntuottajien palvelut yhtenäiseksi helposti saavutettavaksi palvelukokonaisuudeksi. Palveluiden järjestämisessä suositaan yhden luukun periaatteita aina kun se on mahdollista. Kuvassa 3 on esitetty ekosysteemin pohjakuvaus eli työnantajien ja yritysten työllisyys- ja osaamispalveluiden ekosysteemi sekä nostettu esiin Kuopion työllisyysalueen ekosysteemin keskeisiä toimijoita.

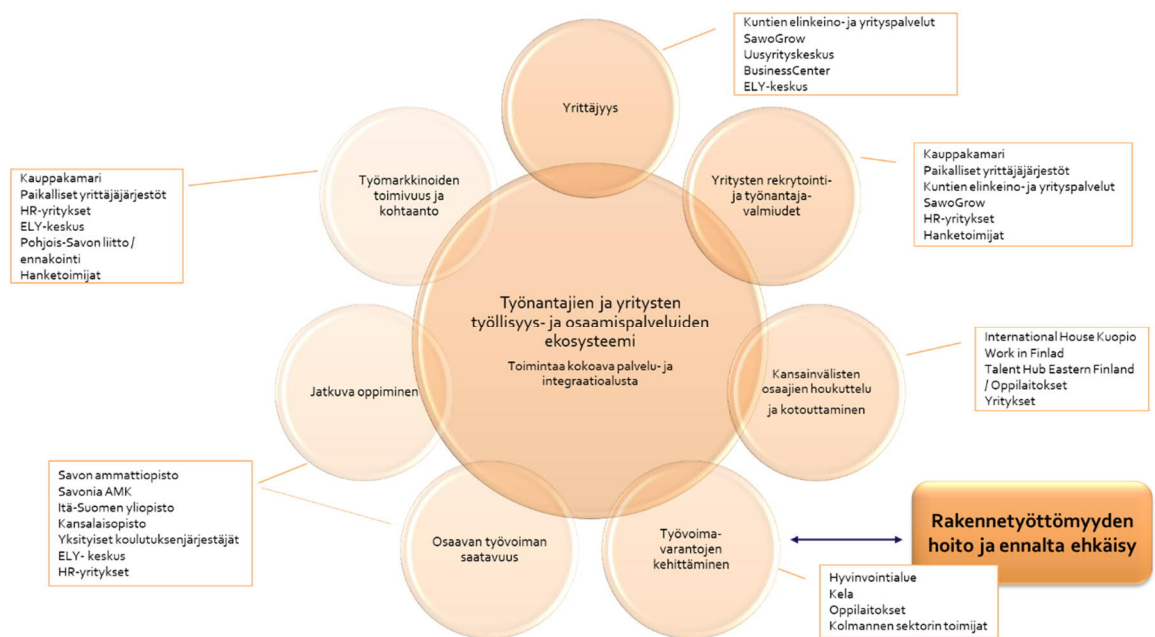
Työllisyysalueen keskeisimmät yhteistyökumppanit ja ekosysteemin ydintoimijat ovat alueen kuntien ohella elinkeino- ja yrityspalveluiden tuottajat, oppilaitokset, hyvinvointialue ja Kela, palveluntuottajat ja ELY-keskus. Hyvinvointialueen ja Kelan kanssa tehtävää yhteistyötä ja kumppanuutta on kuvattu kohdassa 1.1.3. osana monialaisten palveluiden järjestämistä haavoittuvassa asemassa oleville. ELY-keskuksen kanssa tehtävässä yhteistyössä puolestaan nousee erityisesti esille kunta-valtiorajapinnassa tapahtuva yhteistyö mm. muutosturvassa, kansainvälisessä rekrytoinnissa ja Eures -palveluissa.

Oppilaitosten rooli palvelutuotannon järjestämisessä tulee olemaan hyvin keskeinen, sillä iso osa henkilöasiakkaista tarvitsee tulevaisuudessa osaamisen

kehittämistä, jotta he pystyvät työllistymään alueen työpaikkoihin. Oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä voidaan kuvata kolmitasoiseksi. Yhteistyö tulee rakentumaan

- yhteisen työnantaja- ja yritys yhteistyön sekä valmistuvien opiskelijoiden työhön sijoittumisen edistämisen kautta,
- työnhakijoiden opiskeluun ohjautumisen tehostamisen kautta sekä
- opiskelussa ja/tai työhön pääsyssä haasteita omaavien opiskelijoiden tehostetun tuen järjestämisen kautta

Lisäksi alueella on vahvoja kolmannen sektorin toimijoita, joiden roolia tulevaisuuden työllisyyspalveluissa on tarkoituksenmukaista vahvistaa. Tähän liittyvät suunnitelmat täsmentyvät loppuvuoden aikana.

Kuva 3. Työnantajien ja yritysten työllisyys- ja osaamispalveluiden ekosysteemi.

1.5 Palvelupisteet

Lähipalveluiksi jokaiseen kuntaan jalkautetaan laissa säädetyn prosessin mukaiset lähitapaamiset. Tällä hetkellä tällaisia tapaamisia ovat alkuhaastattelu ja työnhaku-keskustelut. Lisäksi kasvokkaisia tapaamisia järjestetään asiakkaiden palvelutarpeiden ja tilanteiden mukaisesti. Esimerkiksi monet monialaisiin palveluihin liittyvät tapaamiset tullaan järjestämään työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan yhteisinä lähitapaamisina. Työllisyysalue varautuu järjestämään näihin tapaamisiin tarvittavat tilat.

Työllisyysalueen kokoaikaisesti auki olevat palvelupisteet sijaitsevat Kuopion keskustassa (Asemakatu 7) ja Siilinjärvellä. Kuopion keskustan toimipiste on työllisyysalueen päätoimipaikka ja sieltä käsin tuotetaan keskitetyt palvelut sekä puhelin- ja digipalvelut. Kuopion keskustan ja Siilinjärven toimipisteillä on myös mahdollisuus asioida ilman ajanvarausta. Molemmissa toimipisteissä toteutetaan myös asiakastapaamisia ajanvarauksella.

Osa-aikaisesti ajanvarauksella toimivat palvelupisteet sijaitsevat Kaavilla, Keiteleellä, Lapinlahdella, Rautalammilla, Rautavaaralla, Suonenjoella, Tervossa, Tuusniemellä ja Vesannolla. Lisäksi Kuopiossa on ajanvarauksella toimivia palvelupisteitä Juankoskella, Maaningalla ja Nilsiässä sekä tarvittaessa myös Karttulassa ja Vehmersalmella. Kunnat järjestävät työllisyysalueelle vuokrattavaksi tarvittavat työhuoneet.

Kuopion työllisyysalue ei ota käyttöön Pohjois-Savon TE-toimiston tiloja Kuopiossa ja Siilinjärvellä.

1.6 Ylialueelliset palvelut

Kuopion, Iisalmen ja Varkauden edustajat ovat keskustelleet mahdollisuudesta järjestää työvoimapalveluita yhdessä ylialueellisina palveluina. Kuopio varautuu järjestämään mahdollisille Ylä-Savon ja Keski-Savon työllisyysalueille TNO-puhelinpalvelut, Eures ja Work in Finland yhteistyöhön liittyvät palvelut sekä muutosturvaan liittyvät palvelut. Kuopio voi myös toteuttaa työvoimapalveluiden yhteishankinnat Pohjois-Savossa. Mahdollisista ylialueellisista palveluista tehdään kahdenväliset sopimukset Kuopion ja muiden vastuukuntien kesken.

Kuopio resursoi työvoimapalveluissa työskentelevän henkilöstön työn tukemiseen. Suunnitelmissa on panostaa perehdytyksen ja jatkuvan täydennyskoulutuksen toteuttamiseen, asiakastyössä tarvittavaan oikeudelliseen tukeen paikallistasolla sekä rekrytoida työvoimapalveluihin oma tietosuojavastaava. Kuopio voi tarjota myös näitä tukipalveluita hankittavaksi Pohjois-Savon muille työllisyysalueille.

1.7 Asiakastyötä tukevat hallinto- ja tukipalvelut

Työllisyysalueen organisaatio rakennetaan osaksi Kuopion kaupungin elinvoima- ja konsernipalveluiden palvelualueetta. Elinvoimapalveluiden kokonaisuus tulee koostumaan jatkossa Kuopion kaupungin yrityspalveluista ja työllisyyspalveluista sekä työllisyysalueen työvoimapalveluista.

Kuopion kaupungin elinvoimapaalveluissa joudutaan resursoimaan merkittävästi tarvittavien hallinto- ja tukipalveluiden rakentamiseen. Taulukossa 1 on kuvattu hallinto- ja tukipalveluiden kokonaisuuteen kaavailtuja lisäresursseja.

Taulukko 1. Työllisyysalueelle suunnitellut hallinto- ja tukipalvelut

Tuki- ja hallintopalveluiden asiakokonaisuudet	Suunniteltu resurssi
Palvelussuhdeasiat ja rekrytointi sekä henkilöstön perehdytys ja osaamisen jatkuva kehittäminen	Suunnittelija
Taloushallinto ja maksatustehtävät	Taloussuunnittelija Monetran ostopalvelut
Hallinnolliset päätösprosessit ja yhteisen toimielimen pyörittäminen	Hallintovastaava
Asianhallinta, arkistointi ja kirjaamotehtävät	1-2 toimistosihteerä
Oikeudellinen tuki	Työttömyysturvaan ja työvoimapaalveluihin perehtynyt lakimies
Tietosuoja ja tietoturva	Tietosuojavastaava
Seuranta- ja ennakoititiedon hallinta	Suunnittelija
Monitasoinen asiakasviestintä	Viestintäkoordinaattori
Tuki- ja hallintopalveluiden lähiesihenkilötyö ja kehittäminen	Kuopion kaupungin hallintopalveluiden kautta järjestettynä

2 Resurssit

Työllisyysalueen suunnittelun tässä vaiheessa ei ole vielä käytössä täsmällisiä tietoja TE-hallinnosta siirtyvistä henkilöresursseista tai lopullisesta valtionosuusrahoituksesta. Suunnitelmat nojaavat työ- ja elinkeinoministeriöltä sekä valtionvarainministeriöltä saatuihin tietoihin sekä vuoden 2019 tietojen pohjalta tehtyihin laskelmiin. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman vaikutuksia työvoimapaalveluiden rahoituskehukseen ei ole pystytty ennakoimaan tässä suunnittelutyössä.

Kaikessa suunnittelutyössä tulee huomioida, että työvoimapaalveluiden rahoituskehys tulee Pohjois-Savossa pieneneään verrattuna TE-toimiston käytössä olleisiin määrärahoihin 2019-2023. Vahvojen lähipalvelujen tuottaminen ja kokoaikaisesti auki pidettävät palvelupisteet vaativat kunnilta tulevaa vuos-rahoitusta suurempia panostuksia. Palvelutuotannon suunnittelussa / palvelusuunnitelman laatimisessa on pyritty huomioimaan mahdollisimman hyvin työllisyysalueen asiakasrakenne ja alueen kuntien erityispiirteet. Taulukossa 2 on kuvattu työllisyysalueen henkilöasiakasmääriä vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Taulukko 2. Työllisyysalueen työnhakija-asiakkaat 1-6/2023

Kunta	Kaikki työnhakijat		Alle 30v.	Yli 50v.	Työttömät	Lomautetut	Ammattikouluttamattomat
Kuopio	10770	73,1 %	2671	3263	5262	579	1910
Kaavi	229	1,6 %	35	115	108	20	56
Keitele	150	1,0 %	19	68	58	13	39
Lapinlahti	842	5,7 %	149	352	344	56	202
Rautalampi	234	1,6 %	35	104	101	16	49
Rautavaara	151	1,0 %	16	74	62	5	31
Siilinjärvi	1361	9,2 %	291	487	628	105	233
Suonenjoki	546	3,7 %	92	200	201	65	119
Tervo	110	0,7 %	13	54	54	11	25
Tuusniemi	196	1,3 %	17	99	93	12	52
Vesanto	150	1,0 %	26	73	72	12	34
Yhteensä	14739		3363	4887	6982	894	2751

2.1 Taloudelliset resurssit

Valtionvarainministeriö on arvioinut painelaskelmissaan 5.4.2023, että kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden vuoksi valtionosuudet lisääntyisivät yhteensä 663 miljoonaa euroa. Kyseisen painelaskeman mukaan Kuopion työllisyysalueen kunnille kohdistuva valtionosuuksien kasvu olisi 18,877 miljoonaa euroa. Tämä jakautuisi alueen kunnille taulukon 3 mukaisesti. Lähtökohtana työllisyysalueen suunnittelussa on, että kuntien saamat valtionosuudet muodostavat ensimmäisen vuoden menokehysten ja ne myös riittävät lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestämiseen.

Taulukko 3. Kuopion työllisyysalueen arvioitu rahoitus 2025

Kunta	VM:n painelaskelmissa 5.4.2023 esitetyt tulot kunnille
<i>yhteensä</i>	<i>18 877 000</i>
Kaavi	270 000
Keitele	174 000
Kuopio	14 043 000
Lapinlahti	958 000
Rautalampi	260 000
Rautavaara	148 000
Siilinjärvi	1 882 000
Suonenjoki	627 000
Tervo	124 000
Tuusniemi	231 000
Vesanto	160 000

Alustavien arvioiden mukaan työllisyysalueen menoista

- oman palvelutoiminnan kustannukset muodostavat n. 45 % kokonaiskustannuksista
- maksettavat tuet n. 30 % kokonaiskustannuksista
- palveluiden hankinnat 25 % kokonaiskustannuksista

2.2 Henkilöstöresurssit

Työllisyysalueen suunnittelussa lähtökohtana on lisätä asiakkaiden kasvokkaisia tapamisia. Tämä vaatii panostamista henkilöstön riittävyyteen ja osaamiseen. Tämänhetkisen tiedon mukaan Pohjois-Savossa on siirtyvää vakinaista henkilöstöä 183 + 4. TE-toimistossa työskentelee lisäksi 28 henkilöä, joiden määräaikaiset sopimukset loppuvat vuoden 2024 loppuun mennessä. Siirtyvien työvoimapalveluiden kokonaisuudessa TE-toimiston, ELY-keskuksen ja KEHA-keskuksen toiminnoissa työskentelee näin ollen vuonna 2023 n. 215 henkilöä.

Kuopion työllisyysalueen laskennallinen osuus edellä esitetystä kokonaisuudesta olisi noin 150 htv. Se on selvästi enemmän, kuin kunnille toimitetussa aineistossa on alueen henkilöstömääräksi arvioitu. 150 henkilötyövuotta on kuitenkin sellainen taso, mitä voidaan suunnittelussa pitää Kuopion työllisyysalueen vähimmäishenkilöstömääränä. Tästä kokonaisuudesta asiakastyön osuus tulee olemaan 120-125 htv:tta sekä hallinto-, tukipalvelu- kehittämis- ja johtotehtävien osuus n. 25-30 htv:tta. Edellä esitetyllä asiakaspalvelun henkilöstömäärällä ei kuitenkaan voida ylläpitää Lapinlahdella, Kuopiossa ja Siilinjärvellä kuntakokeilun palvelutasoa ja työnte-kijäkohtaisia asiakasmääriä.

Vahvojen lähipalveluiden ja kuntakokeilun palvelutason turvaamiseksi vaaditaan kunnilta merkittävää lisäpanostusta. Työllisyysalueen kunnista Kuopio on asettanut tavoitteeksi ylläpitää nykyinen kuntakokeilussa saavutettu palvelutaso ja sitoutuu kohdentamaan kunnan yleisen toimialan työllisyyspalveluja tavoitteen saavuttamiseksi. Suunnitelmat tästä tarkentuvat alkuvuodesta 2024, mutta Kuopiossa puhutaan n. 6,5 miljoonan nettopanostuksesta työllisyyden edistämisen palveluihin. Esimerkiksi Kuopio haluaa jatkaa kuntakokeilussa vaikuttavaksi todettua yhteistyötä Savon koulutus kuntayhtymän kanssa opinto-ohjaajien palveluiden takaamiseksi niitä tarvitseville.

Työllisyysalueen kuntien omat työllisyyspalvelut ovat vielä monelta osin jäsenymättömiä. Jäsenkunnista Lapinlahti, Rautavaara, Rautalampi ja Suonenjoki ovat ilmoittaneet, että niille jää myös jatkossa työllisyyskoordinaattorin / työllisyysohjaajan tai vastaan palveluja. Vesannolla oma työntekijä toimii ½ työajalla. Omien työntekijöiden avulla kunnat haluavat mm. tarjota henkilökohtaista palveluohjausta ja yksilöllistä tukea vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville asiakkaille sekä edistää työttömyysturvan varassa olevien asiakkaiden aktivoitumista ja palveluihin pääsyä.

Valtaosa kunnista panostaa myös jatkossa merkittävästi nuorten kesätyöllistämiseen sekä palkkatuettujen työpaikkojen tarjontaan kunnan eri yksiköissä. Noin puolet alueen kunnista on ilmoittanut kohdistavansa panostuksia sekä nuorten että aikuisten työpajatoimintaan joko oman työpajan tai ostopalvelujen kautta.

Työllisyysalueen kunnat suhtautuvat myös myönteisesti työllisyysalueen toimintaa tukevien yhteisten hankkeiden hakemiseen. Hanketoiminnalla tullee olemaan merkittävä rooli palveluiden, palveluprosessien ja yhteistyön kehittämisessä työllisyysalueella. Huomioitava kuitenkin on, että työllisyysalueella pienimpien kuntien mahdollisuudet panostaa työllisyyden edistämiseen ovat rajalliset. Niiden osalta työllisyysalueen toiminta käynnistyy lakisääteisten palveluiden varassa.

3 Työperäisen maahanmuuton edistäminen

International House Kuopion tavoitteena on tarjota kansainvälisille asiakkaille ja heidän perheilleen Kuopioon ja Suomeen asettautumiseen liittyvät palvelut joustavasti yhdestä paikasta. Aiemmin palvelut ovat olleet hajallaan tai niitä on ollut tarjolla työn perässä maahan muuttaville hyvin rajallisesti. Palveluiden aiempaa helpompi saatavuus sujuvoittaa työperäisten maahanmuuttajien asettautumista alueelle ja parantaa siten pitovoimaa.

Henkilöasiakkaiden lisäksi International House palvelee työnantajia, joille rakenteilla oleva verkosto tarjoaa neuvontaa työperäisen maahanmuuton lupaprosesseista ja apua byrokratian hoitamiseen. Lisäksi annetaan tietoa kansainvälisen rekrytoinnin ja osaamisen hankkimisen eri vaihtoehtoista ja autetaan verkostomme kautta rekrytoinnin toteuttamisessa. Rekrytointivaiheessa International House on tukena tarjoamalla apua työntekijöiden ja heidän perheidensä asettautumiseen.

International House Kuopion suunnittelussa on huomioitu erilaisissa kyselyissä ja työpajoissa esille nousseita tarpeita niin työperäisesti Kuopioon muuttaneiden kuin työnantajien osalta. Tavoitteena on tehdä tiivistä yhteistyötä työnantajien kanssa, jotta voimme yhdessä varmistaa kansainvälisen rekrytointiprosessin onnistumisen. Palvelu lanseerataan syksyllä 2023.

Kuopion International House on tarkoitus laajentaa koko työllisyysalueelle vuoden 2025 alusta lukien. Tähän haettaneen rahoitusta ESR-hankkeen kautta.

4 Kohtaannon ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työllisyysalueella on tarkoitus lähteä etupainotteisesti vuoden 2024 alusta kehittämään palveluja, joilla voidaan edistää työvoiman kohtaantoa, avoinna olevien tehtävien täyttämistä ja työvoiman liikkuvuutta. Kuopiossa on valmisteltu vuoden 2023 aikana kehittämishanketta osaamisperusteisen työnhaun ja rekrytoinnin

kehittämiseksi ja vahvistamiseksi. Hankkeen tavoitteena on ennen kaikkea vahvistaa työpaikkojen osaamistarpeiden ja työnhakijoiden osaamispotentiaalin tunnistamista, kuvaamista ja kohtauttamista.

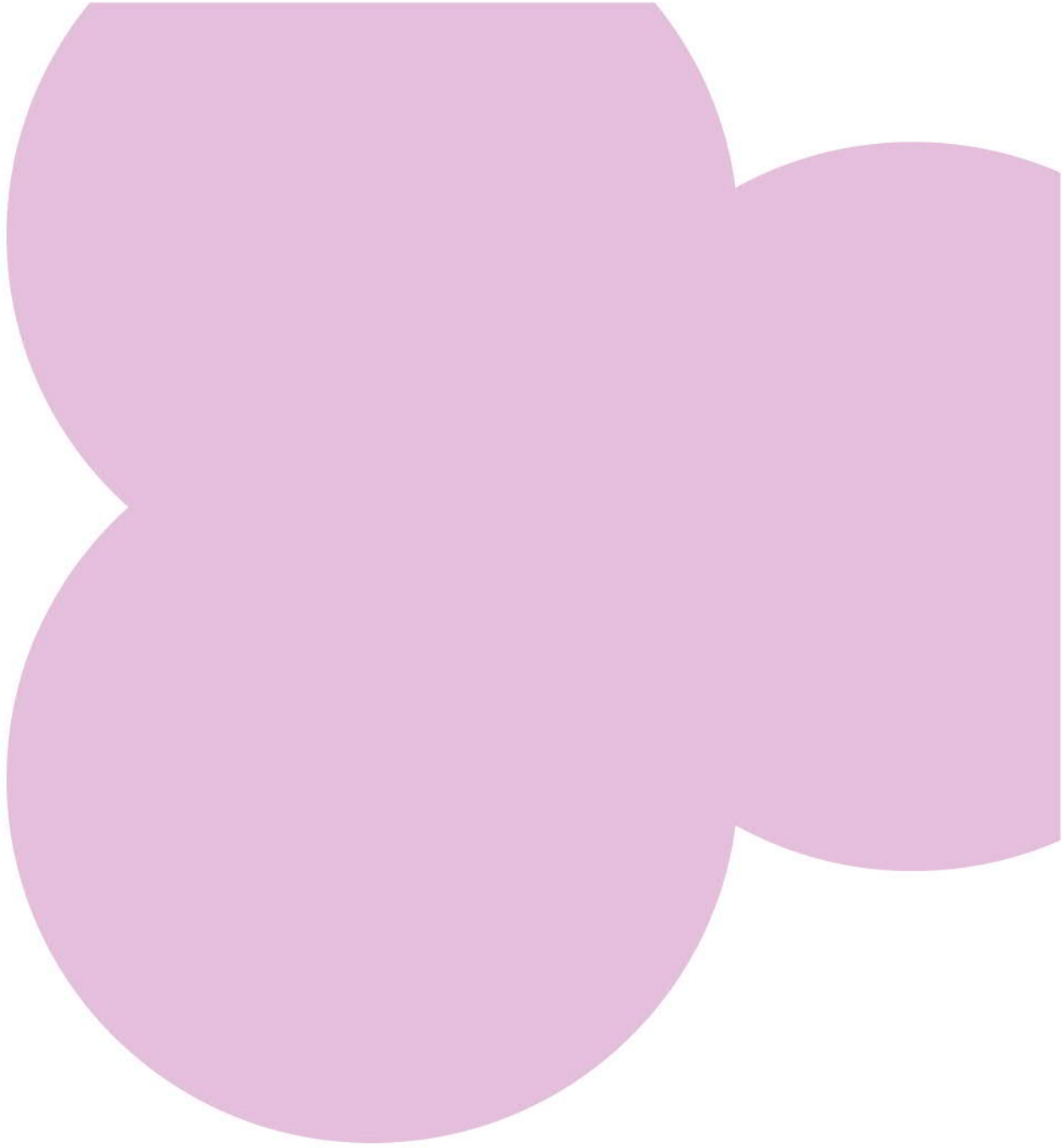
Hankkeen avulla halutaan kääntää työnhakuammattiin vahvasti perustuvaa työnhakemista tunnistettuun osaamiseen perustuvaksi työnhauksi. Hankkeessa luodaan toimintamalli, joka perustuu parempaan työnhakijan osaamisen tunnistamiseen (digitaalinen osaamis- ja ammattitaitokartoitus) sekä työpaikkojen tarkempaan osaamistarpeiden kuvaamiseen. Tässä työssä tehdään jalkautuvaa työtä työnantajien parissa ja vahvistetaan heidän kyvykkyyttään määritellä työpaikassa tarvittavaa osaamista kattavammin. Tämän toimintamallin avulla halutaan myös luoda paremmat edellytykset käyttää digitaalisia palveluja kohtaannon edistämässä sekä työnhakijan ja työpaikan mätsäämisessä. Työnhakijalle haetaan hänen osaamistaan vastaavaa työpaikkaa valtakunnantasoisesta ja tarvittaessa myös Eures-palveluja hyödyntäen.

Työvoiman liikkuvuuden edistämässä keskeisellä sijalla on huolehtia toimivasta osaamisperusteisesta työnvälityksestä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Tässä tehtävässä työllisyysalueita auttaa yhteiskäytössä olevat tietovarannot ja palvelualustat. TE-palvelut uudistuksen ja työttömyysturvan rahoitusmallit ovat kunnille niin haastavat, että niillä ei ole varaa olla edistämättä työvoiman liikkuvuutta.

Aluetasolla työvoiman liikkuvuuden edistämässä tarvitaan tiivistä vuoropuhelua yritysten työvoimatarpeista ja uudenlaisista ratkaisuista liikkuvuuteen kannustamiseksi. Esimerkiksi tarvitaan sujuvia liikenneyhteyksiä Pohjois-Savon kuntien välillä, jotta kolme erillistä työssäkäyntialutta saadaan lähemmäs toisiaan. Kuopio myös jatkaa TE Liven toimintoja ja vahvaa hyödyntämistä niin työllisyysalueella kuin valtakunnallisesti.

5 Rakennemuutostilanteisiin varautuminen

Kuopion työllisyysalueella varaudutaan rakennemuutostilanteisiin laatimalla alkuvuoden 2024 aikana kokonaisuuteen toimintamalli ja varautumissuunnitelma yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja maakunnan muiden työllisyysalueiden kanssa. Suunnitelmassa kuvataan paikalliset, alueelliset, ylläalueelliset ja valtakunnalliset palvelut, palvelumallit ja verkostot sekä nimetään tarvittavat yhdyshenkilöt. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan käytössä olevat resurssit, tunnistetaan paikallinen erityisosaaminen, osaamiskapeikot ja haasteet sekä tehdään toimintasuunnitelma tarvittavan osaamisen lisäämiseksi ja haasteiden selättämiseksi.

KUOPIO.

www.kuopio.fi